

Ústavně-právní výbor Senátu Parlamentu ČR

Zpravodajka výboru: JUDr. Daniela Kovářová

Zpravodajská zpráva k senátnímu tisku 170 – 14. funkční období

I. Obecně

Návrh zákona ruší **Rejstřík trestů** jakožto samostatnou organizační složku státu a **převádí výkon jeho agendy**, jeho zaměstnance a další práva a povinnosti pod Ministerstvo spravedlnosti. Stěžejní část návrhu zákona je tvořena ustanoveními čistě **organizačního a legislativně-technického charakteru**. Kromě nich obsahuje návrh v zásadě jen dvě významnější věcné změny – zakotvení možnosti poskytovat anonymizované nebo pseudonymizované údaje z rejstříku trestů a evidence přestupků pro výzkumné účely, a automatické informace o odsouzení soudy jiných členských států Evropské unie nebo Spojeného království v příloze výpisu z rejstříku trestů českého občana.

II. Podrobněji

Rejstřík trestů se jako samostatná organizační složka státu s účinností od 1. ledna 2025 zrušuje a jeho agenda se přesouvá pod Ministerstvo spravedlnosti. Dochází dále ke změně názvu zákona o Rejstříku trestů, který bude nově znít „Zákon č. 269/1994 Sb., o rejstříku trestů a evidenci přestupků“. Na ministerstvo se přesouvají též povinnosti související s ochranou osobních údajů, přičemž se zrušuje zvláštní úprava pověřence pro ochranu osobních údajů, jehož úkoly bude plnit zaměstnanec ministerstva, který pro něj tuto agendu již vykonává.

Se zrušením Rejstříku trestů a přechodem jeho agendy souvisí řada **legislativně-technických ustanovení** napříč celým návrhem zákona. Rozlišit lze několik zastřešujících účelů těchto ustanovení, jimiž jsou nahrazení pojmu „evidence Rejstříku trestů“ prostým pojmem „rejstřík trestů“, promítnutí přechodu agendy do kompetenčních i dalších ustanovení zákona, zrušení právní úpravy informačních toků mezi Rejstříkem trestů a ministerstvem – ty budou moci být nově upraveny vnitřními předpisy ministerstva aj. Legislativně-technické úpravy jsou náplní změn dalších devíti konkrétních zákonů.

Přechodná ustanovení se věnují přechodu práv a povinností Rejstříku trestů na Ministerstvo spravedlnosti, zejména ve vztahu ke stávajícím zaměstnancům Rejstříku, kteří budou k 1. lednu 2025 automaticky převedeni pod ministerstvo. Čl. II bod 13 stanoví fikci úspěšného vykonání úřednické zkoušky při vzniku služebního poměru a započítání doby předchozího pracovního poměru v Rejstříku trestů. Zaměstnancům, kteří o přijetí do služebního poměru nepožádají, zanikne pracovní poměr uplynutím dne 31. prosince 2025; zaměstnancům, kteří do služebního poměru nebudou přijati z důvodu

nesplnění podmínek dle § 25 odst. 1 služebního zákona, přísluší právo na odstupné dle zákoníku práce. Vedoucí zaměstnanci Rejstříku trestů budou převedeni na služební místo představeného, ovšem jen do doby, než bude toto místo obsazeno na základě výběrového řízení, a to nejpozději do 31. prosince 2025.

Novinkou, kterou zákon zavádí, je poskytování anonymizovaných údajů z rejstříku trestů a evidence přestupků. Ministerstvo spravedlnosti bude moci využívat anonymizované údaje z rejstříku trestů a evidence přestupků pro účely přípravy a realizace trestní politiky státu a správy justice, a to i prostřednictvím svých podřízených organizací. Údaje vztahující se ke konkrétním osobám budou používány v pseudonymizované podobě. Kromě toho budou moci být údaje poskytnuty na základě písemné žádosti též Ministerstvu vnitra, výzkumné organizaci nebo osobě, která doloží, že tyto údaje potřebuje pro účely výzkumu zadaného státem nebo podpořeného z veřejných prostředků. Změna obsahu přílohy výpisu z rejstříku trestů občanů ČR

Návrh zákona napравuje nesoulad, který panuje v úpravě obsahu přílohy výpisu z rejstříku trestů mezi občany ČR a občany jiných států, pokud jde o záznamy o odsouzení soudy jiných členských států EU nebo Spojeného království. Nově budou tyto záznamy **automaticky uváděny v příloze** výpisu z rejstříku trestů občanů ČR, aniž by bylo vyžadováno jejich předchozí uznání podle zákona o mezinárodní justiční spolupráci v trestních věcech, potažmo rozhodnutí Nejvyššího soudu. Nová úprava se nicméně použije na pravomocná odsouzení a údaje na ně navazující zaznamenané do rejstříku trestů od 1. července 2024; odsouzení zaznamenaná před tímto datem se budou řídit stávající právní úpravou.

III. Legislativní proces a účinnost

Návrh zákona předložila vláda Poslanecké sněmovně dne 3. února 2023. **Prvé čtení** proběhlo dne 30. května 2023 na 65. schůzi Poslanecké sněmovny. Návrh zákona byl přikázán ústavně-právnímu výboru jako výboru garančnímu. Ústavně-právní výbor návrh zákona projednal dne 22. června 2023, přičemž usnesením č. 104 doporučil návrh schválit ve znění předloženém vládou.

Druhé čtení se uskutečnilo dne 13. září 2023 na 74. schůzi Poslanecké sněmovny. K návrhu zákona nebyly podány žádné pozměňovací návrhy. V rámci **třetího čtení**, které proběhlo dne 27. října 2023 na 78. sněmovní schůzi, byl návrh zákona schválen ve znění předloženém vládou. V [hlasování č. 122](#) se pro schválení vyslovilo všech 141 přítomných poslanců.

Zákon má nabýt účinnosti dnem **1. ledna 2025**. **Výjimku** představují ustanovení týkající se změn obsahu přílohy výpisu z rejstříku trestů občanů ČR, ustanovení, která z technických důvodů zrušují možnost žádat o výpis z rejstříku trestů skrze datovou schránku [čl. I bod 25 a 26] a přechodné ustanovení upravující povinnost vypracovat návrh systemizace služebních a pracovních míst v souvislosti s přechodem zaměstnanců Rejstříku pod ministerstvo [čl. II bod 4] – ta nabudou účinnosti již **1. července 2024**.

IV. Názor zpravodajky

Při zpracování zpravodajské zprávy jsem vycházela z textu návrhu, z důvodové zprávy předkladatele a z legislativní informace zpracované JUDr. Janem Váňou. Obecně po pročetí všech podkladů soudím, že v době úsporných balíčků lze tento návrh podpořit, byť podrobné prostudování předmětné problematiky přináší i provokativní otázky a smutné odpovědi. Z důvodové zprávy k návrhu zákona vyplývá, že rušená organizační složka státu (dříve rozpočtová organizace) má dnes 34

Zaměstnanců, na Ministerstvo spravedlnosti bude převedeno 31 zaměstnanců, čímž státu vznikne úspora 1,358 milionu korun. Dnes podle webu Rejstříku trestů na serveru www.justice.cz organizační struktura sestává z ředitele, zástupkyně ředitele, právníka, odborného referenta – organizačního a koordinačního pracovníka a dále ze tří odborů: vnitřních a ekonomických věcí, informatiky a správy aplikací a evidence. Je proto zvláštní, že převedením agendy pod ministerstvo ubudou pouze 3 pracovní pozice, které podrobněji nejsou v důvodové zprávě specifikovány a snad jejich charakter upřesní předkladatel při projednání ve výboru. Personální úspora by reálně měla být větší, protože minimálně ekonomické, ředitelské a právní agendy bude do budoucna zjišťovat ministerstvo.

Ačkoliv návrh na zrušení organizace předložila vláda v ledna letošního roku, Rejstřík trestů stále hledá nové zaměstnance. Na jeho webu visí výběrové řízení na dvě pozice: na pozici projektového vedoucího a na investičního referenta a referenta v odboru evidence. Přihlášky zájemců na obě pozice přijímá rušená organizace do 31. prosince letošního roku.

Avízovanou státní úsporu dále sníží půlmilionové náklady na pořízení nového modulu pro výzkumné účely, jehož nákladovou odhaduje důvodová zpráva na 440.000 Kč. Jak víme z jiných IT projektů, odhadované výše nákladů jsou takřka vždy překročeny, často několikanásobně. Důvodová zpráva se navíc vůbec nezmiňuje o nákladech na vedení modulu po jeho spuštění. A to nehovoříme o odhadovaných nákladech na odstupné pro odcházející zaměstnance. Střízlivě tedy lze odhadovat, že reálná úspora nebude prakticky žádná. Jaká škoda, že úspory nebyly hledány skutečně účelněji. Takto má předkládaný návrh poněkud daleko ke slibům vlády efektivně šetřit a zeštíhlovat státní aparát. Tento nedostatek však Senát ani Ústavně-právní výbor napravit nedokáže.

Vypuštění možnosti žádosti o výpis z rejstříku trestů prostřednictvím datové schránky pak považuji za jasný krok zpět a políček do tváře všech hlasitých provolání o digitalizaci veřejné správy.

Se zřetelem k výše uvedeným výhradám je má podpora zmíněnému tisku pouze vlažná.

VI. Návrh usnesení

VÝBOR

I. Senátu Parlamentu České republiky schválit projednávaný návrh zákona ve znění postoupeném Poslaneckou sněmovnou;

Určuje

II. Zpravodajkou výboru k projednání na schůzi Senátu senátorku Danielu Kovářovou;

III. Pověřuje

předsedu výboru senátora Tomáše Goláně, aby s tímto usnesením seznámil předsedu Senátu Parlamentu České republiky.

13. listopadu 2023

JUDr. Daniela Kovářová